

Opvallende nachtvlinder van heidevelden

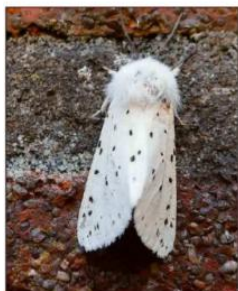
▶ Roodbandbeer heeft rode antennen en geel pruikje

Er gaat geen week voorbij of op meerdere plekken in Drenthe zijn experts doende nachtvlinders te inventariseren. Men spant rond tien uur 's avonds één of twee witte schermen tussen een aluminium frame en plaatst daarvoor een sterke lamp. Een kleine aggregaat zorgt voor stroom. De experts zijn fanatiek. Ze gaan door tot diep in de nacht, want naar gelang de nacht vordert komen er steeds nieuwe soorten op het witte doek: spanners, rood weeskind, vliervlinder, zomervlinder, grote beer, diverse soorten pijlstaarten en met een beetje geluk een nachtpauwoog.

Hero Moorlag

Honderdvijftig soorten in één nacht is niet zeldzaam. Vormen en kleuren van nachtvlinders zijn bizar. Rood, geel, groen, spierwit, gespikkeld en gemarmerd. Vlinderwerkgroep Drenthe wil over zeven jaar het boek Atlas Drentse Nachtvlinders presenteren. Het gaat om macro nachtvlinders. Micro nachtvlinders, van twee millimeter tot een halve centimeter, worden genoteerd, maar komen niet in de atlas.

Er waren zeventig soorten dag-

Witte tijger in de carport. Hero Moorlag ©

vlinders in Nederland. Zeventien zijn verdwenen, 53 soorten bleven over. Voor Drenthe zijn ze beschreven in de prachtige atlas Dagvlinders van Drenthe (2003). Er zijn in ons land 2400 soorten nachtvlinders, 920 macro's en 1480 micro's. De antennen of voelsprieten laten het verschil in dag- en nachtvlinder direct zien. Dagvlinders als atalanta en koolwitje hebben draadvormige antennen met aan het einde een knopje. De antennen van nachtvlinders zijn plat draadvormig of geveerd. In beide gevallen dienen antennen om te ruiken. De vlinders ruiken de nectarbloemen in je tuin en de feromonen (geurstoffen) die vrouwtjes afgeven om mannetjes voor de paring te lokken. Op Verbena (ijzerhard) zie je de hele dag distelvlinders (er is immers een invasie), witjes, atalanta en dagpauwoog. Maar ga na tien uur 's avonds ook eens de tuin in. In onze tuin vliegen op lathyrus gamma-uit, wortelhoutspanner, bonte bessenvlinder, witte tijger en micro's. Allemaal nachtvlinders. Wie een tuinlamp heeft, ziet nog meer soorten. Dat kunnen zomaar kleurige beervlinders zijn of pijlstaar-

Mannetje roodbandbeer.

Hero Moorlag ©

ten of het groot weeskind, de grootste nachtvlinders in ons land. In de Natuuragenda van Groen&Doen schrijf ik meestal de excursies van nachtvlinders. Best de moeite waard om op zo'n avond eens te kijken wat daar allemaal gebeurt.

Spinneruil op de heide

Het noordwestelijke deel van de Boerenveense Plassen ten oosten van Pesse bestaat voor het grootste gedeelte uit dop- en struikheideveldjes. Hier zocht ik vorige week naar de eerste heideblauwtjes, een vlindertje kleiner dan het Icarusbauwtje. Er vlogen zes, vier mannetjes en 2 vrouwtjes. Plotseling verscheen een gele vlinder in de heide. Dat bleek het mannetje van de roodbandbeer te zijn, een dagactieve nachtvlinder,

althans het mannetje. De meer orangerode vrouwtjes verschijnen pas als het donker is. De roodbandbeer behoort tot de familie van de spinneruilen, onderfamilie beervlinders. De volwassen vlinders nemen geen voedsel meer op. Ze paren 's nachts. De rupsen die uit de eitjes komen eten van verschillende planten, waaronder liggend walstro, paardenbloem en weegbree. Roodbandberen vliegen tot diep in juli. In de Boerenveense Plassen vond ik acht. Poten en veervormige antennen zijn rood, maar let ook eens op de gele donzige haren op de kop. Prachtige vlinders zijn het. Op dezelfde plek vond ik de mi-vlinder en 's avonds in de carport de witte tijger. De variatie aan kleuren en vormen van nachtvlinders is echt ongelofelijk.

Hulp gezocht door Smederijen en IVN Hoogeveen

Er komt steeds meer vraag naar Jeugdbegeleiders en Natuurouders. Met het veranderen van de schooltijden, een continue rooster en meer druk op het presteren, is het na schooltijd leuk om op een andere manier bezig te zijn. Een van die bezigheden kan in de natuur. De vraag van de Smederijen om voor Actief Jong Hoogeveen mee te helpen aan het invullen van naschoolse activiteiten, ligt er. Bij het IVN willen we wel, maar hebben simpelweg te weinig mensen. Wij zijn er toch mee aan de slag gegaan. De eerste cursus Natuurouder-Jeugdbegeleider, georganiseerd door IVN in samenwerking met de Smederijen, ging in mei van start en op 6 juli werden de eindopdrachten uitgevoerd. Daarna volgde certificering. Hulde aan de negen mensen die hieraan meegedaan hebben. Hoe gaat het nu verder?

Inzet Natuurouders

Natuurouders en Jeugdbegeleiders leren tijdens de cursus om een activiteit op te zetten en uit te voeren. Alle facetten worden besproken. Wat we in het begin heb-

De negen geslaagde Jeugdbegeleiders en hun docenten.

Bart Pijper ©

ben gezegd: 'Natuurkennis is niet het eerste vereiste', zo kwam tijdens de cursus iedereen er wel achter dat we al veel meer kennis in huis hebben dan eerst gedacht. Wat is er ook veel geleerd over natuur in de acht dagdelen die we bij elkaar waren. Iedere les verzorgde

een van de cursisten een Natuurmoment. Op die manier verbreed je de kennis, spreek je voor een groep, verzorg je een activiteit die je uit kunt bouwen om te gebruiken als je met een groep kinderen op pad bent. De feedback, tips en tops, maakt iedereen sterker! Na-

tuurouders kunnen op verschillende manieren ingezet worden. Zowel op de school om te ondersteunen bij natuurlessen als bij naschoolse activiteiten, zoals die een aantal keren per jaar door de Smederijen, Actief Jong Hoogeveen, worden aangeboden. Voor het IVN betekent dit dat we vaker ja kunnen zeggen als er om natuurlessen gevraagd wordt. De eerste negen Natuurouders-Jeugdbegeleiders zijn nu klaar. Een aantal gaat in Hoogeveen aan de slag. Als er nu gevraagd wordt of we klaar zijn met cursus geven, zeggen we nee. Zeker met de kennis van nu en de verzoeken van mensen die ook mee willen doen, gaan we zo snel mogelijk weer een cursus organiseren. Mocht je belangstelling hebben, laat het weten. Onze kinderen, in de dorpen en in Hoogeveen, willen graag de natuur in, samen met mensen die dit ook belangrijk vinden en zich daarvoor willen inzetten! Natuurouders en Jeugdbegeleiders, bij het IVN kunnen we niet zonder.

Grietje Loof,
IVN-afdeling Hoogeveen